

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิเคราะห์กระบวนการกำหนดนโยบายสาธารณะของรัฐ ด้านสาธารณูปการ ทั้ง
ในภาพรวม (ระดับมหภาค) และในระดับจุลภาค จากกรณีศึกษาโครงการเขื่อนน้ำโจน เขื่อน
แก่งกรุง และเขื่อนปากมูล เป็นการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยพิจารณาจากความจริงที่ประจักษ์
และข้อสรุปจากหน่วยงานราชการต่างๆ ที่เปิดเผยต่อสาธารณะ ตลอดจนบทความ บทวิจารณ์ ข่าว
สารจากสื่อมวลชน แชนแนลต่างๆ จากขั้นตอนการศึกษาวิเคราะห์ทั้งหมด ดังรายละเอียดข้างต้น สรุป
ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ (ในความคิดเห็นของผู้ศึกษา) ได้ดังนี้

ในภาพรวมของนโยบายการผลิตกระแสไฟฟ้าในประเทศไทย (พิจารณาระดับมหภาค)

1. กระบวนการกำหนดนโยบายของ กพฟ. มีลักษณะโครงสร้างการกำหนดนโยบาย
ที่เป็นรูปธรรม และเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการนโยบาย (Process Policy) ที่ค่อนข้างชัดเจน
2. ลักษณะของการกำหนดนโยบายส่วนใหม่ โดยเอะเจาะการพัฒนาแหล่งผลิตไฟฟ้า
ใกล้ชิดกับการที่จะเกิดปัญหากระทบกับสิ่งแวดล้อม , การดำรงชีวิตตามปกติของประชาชนส่วนหนึ่ง ,
แหล่งผลประโยชน์ ซึ่งโยงถึงกลุ่มอิทธิพลทางการเมืองและทางธุรกิจ การประเมินความเป็นไปได้ของ
โครงการ ก่อนที่จะกำหนดเป็นนโยบายออกมา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่สำคัญ และละเอียดอ่อน ของผู้มีหน้าที่
เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี โดยเอะเจาะผลประโยชน์ จากประชาชน ที่ป้อนผู้กระบวนการณ์ตัดสินใจของรัฐ
ก่อนตัดสินใจ (เกี่ยวกับการนโยบายนั้น) เป็นปัจจัยนำเข้าที่เป็นตัวแปรที่สำคัญของการตัดสินใจนโยบาย หาก
ผลประโยชน์ เป็นไปในด้านลบค่อนข้างมาก และ เป็น ผลลัพธ์ ที่มีเหตุผล กพฟ. ต้อง พัฒนา
ทางเลือกใหม่ ที่เหมาะสมกับสถานการณ์สิ่งแวดล้อมขณะนั้น แผนทดแทน แผนสำรอง ซึ่งเป็นความ
จำเป็นส่วนนี้
3. ลักษณะภารกิจของ กพฟ. กระบวนการกำหนดนโยบาย ไม่อาจกระทำได้โดยโดด
เดี่ยว เป็นตัวเอง มีการติดต่อประสานความร่วมมือ กับนโยบายในส่วนอื่นๆ ของรัฐบาลด้วย เช่น นโยบาย
เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม นโยบายด้านป่าไม้ เป็นต้น ซึ่งความเป็นตัวเองประสานกันเช่นตอน

ของการประเมินความเป็นไปได้ของโครงการ ก่อการกำหนดนโยบายออกมาโดยเฉพาะในประเด็น
 เกี่ยวกับผลกระทบของโครงการ กับหน่วยงานอื่นๆ ที่มีนโยบายหรือผลของนโยบายที่เกี่ยวข้องกัน
 หรือต้องมีการปฏิบัติการร่วมกัน แม้ว่าผลของการปฏิบัติการตามนโยบายของฝ่ายหนึ่งจะไปสร้างผลที่ขัดกับ
การบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่การแก้ไขในประเด็นนี้มิได้สร้าง
มิติแห่งความสอดคล้องและเชื่อมร้อย ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ตั้งแต่ในระดับนโยบายหลัก
 (หรือกรอบใหญ่) ของรัฐบาลลงมา ความสอดคล้องดังกล่าวจะมีขึ้นได้ในระดับใดอยู่ที่ความสามารถ
 ของฝ่ายการเมือง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญสำหรับการกำหนดนโยบายในส่วนของประเทศ

สรุปผลการศึกษานโยบายของกรศึกษา 3 โครงการ

ความเป็นนโยบายการปรับเปลี่ยน ที่ผู้ศึกษาค้นพบจากการศึกษา วิเคราะห์ตาม
 ตัวแบบ 9 ตัวแบบ และ 8 แนวคิดของทั้ง 3 โครงการคือ โครงการน้ำร้อน แก่งกรุง และ
 ปากมุด ผู้ศึกษาพบว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับเปลี่ยนของการกำหนดนโยบายสำหรับทั้ง
 3 โครงการ มีลักษณะร่วมกันอยู่หลายประการ พอสรุปได้ดังนี้

1. เห็นได้ว่าข้อบกพร่องของ เชื้อเพลิงประการหนึ่งคือ ทำให้เกิดความแตกแยก ขัดแย้ง
ในหมู่ประชาชน เพียงแต่จนขั้นตอนของการกำหนดนโยบาย หรือหากพูดในภาษาสามัญ ก็อาจจะกล่าว
 ได้ว่าเพียงแค่คิดสร้าง ก็เกิดความแตกแยกในสังคมไทยขึ้นเสียแล้ว จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นทั้ง 3
 โครงการ ะเห็นได้ว่าเชื้อเพลิงไม่ได้สร้าง ต้นไม้ยังไม่ถูกตัด ด้วงยังไม่ถูกกาครทำร้าย สิ่งที่น่าเป็น
 ห่วงกว่าได้เกิดขึ้นก่อนนั้นคือความแตกแยก ขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างประชาสังคม ทั้ง 3 โครงการ
ประชาชนถูกแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือจะเอา เชื้อเพลิงหรือไม่เอาเชื้อเพลิง

2. ลักษณะร่วมอีกประการหนึ่งที่สำคัญคือ มีเรื่องของการฉ้อฉล , แย่งชิง ประโยชน์
ทางธุรกิจ , และอำนาจทางการเมืองเข้ามาเป็น ตัวแปรสำคัญในการปรับเปลี่ยน ด้วย
 โดยกลุ่มการเมือง และกลุ่มธุรกิจที่ขัดแย้งกัน พยายามใช้ลักษณะของการ ดึงพลังประชาชนเข้า
 เกี่ยวพัน เป็นพลังต่อรองกับอำนาจรัฐ เพื่อที่จะทำการกำหนดนโยบาย ออกมาตรงกับความต้องการ
 และผลประโยชน์ของกลุ่มตน ลักษณะของความคิดเห็นที่แตกต่างโดยเฉพาะเมื่อเป็นความแตกต่างบนพื้น
 ฐานของผลประโยชน์ ทางธุรกิจและการเมืองด้วย ทำให้แต่ละกลุ่ม รุมเร้า เต็มอแต่เหตุผล ข้อคิดเห็น
ของฝ่ายตน โดยบิดเบือนข้อเท็จจริงที่รับฟังแง่มุมข้อเท็จจริงอีกด้านหนึ่ง

3. ลักษณะร่วมอีกประการหนึ่ง คือการแทรกแซงทางการเมืองระหว่างประเทศ เข้ามา

ในกระบวนการกำหนดนโยบาย ของทั้ง 3 โครงการ ก่อตั้งต่อกระบวนการกำหนดนโยบายทั้ง โดย องค์การที่เป็นทางการ คือ ภาคราชการ , สถาบันการเงินต่างๆ และองค์การที่ไม่เป็นทางการ ในรูปขององค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรอนุรักษ์ต่างๆ แสดงถึงความก้าวหน้า ของเทคโนโลยีทางการ สื่อสาร ที่มีผลต่อขนาดของโอกาสทางนามธรรม และทำให้กระแสโลกาภิวัตน์ เร็องมีเอกภาพเข้า ไปครอบงำ อิทธิพลต่อกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐบาลในประเทศต่างๆ ได้

4. ลักษณะร่วมของโครงการทั้ง 3 อันเรื่อง ผลกระทบต่อภาวะแวดล้อม ที่คล้ายคลึง กันโดยเฉพาะต่อพื้นที่ป่าไม้ ระบบนิเวศบก นิเวศน้ำ ไม้เป็นผลกระทบประการสำคัญที่ก่อให้เกิดภาวะ ความขัดแย้งระหว่าง ฝ่ายอนุรักษ์ กับฝ่ายพัฒนา และเกิดเป็นข้อควรพิจารณาของระบบเศรษฐกิจที่ ไร้อย่างไรก็ตาม ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาทั้งทางสังคมเศรษฐกิจและการเมือง ท้ายทายทรัพยากรธรรมชาติ ป่าไม้ ดิน แม่น้ำ ท้ายสภาพแวดล้อม ท้ายวิถีชีวิตที่เคยสงบสุข ของผู้คนชนบทอย่าง มากมาย ทำให้สังคมต้องเสียต้นทุนทางสังคมสูงมากอย่างยากที่จะวัดที่เห็นได้ชัดได้ โครงการ การอนุรักษ์และฟื้นฟูธรรมชาติ และสภาพแวดล้อม ตามนโยบายการพัฒนาที่เน้นความเจริญเติบโตทาง เศรษฐกิจไม่ทัน

5. ลักษณะร่วมจากโครงการทั้ง 3 เกี่ยวกับความเป็นไปภายในกระบวนการปรับเปลี่ยน ที่มีผลประโยชน์ทางธุรกิจ และอำนาจทางการเมือง เข้ามาเป็นตัวแปรสำคัญ ต่อการกำหนดนโยบาย ทางการเมืองเพื่อเชื่อมโยงกับความเป็นไปตามข้อ 4 ได้คือ เศรษฐกิจที่เน้นความเติบโตทำให้เกิดความไม่ ความขัดแย้งทางด้านผลประโยชน์ระหว่างกลุ่มต่างๆ อย่างรุนแรง ทำให้มีผลประโยชน์จากนโยบาย ต่างๆ ที่ต้องหาวิธีจัดสรรกัน อย่างให้เป็นเวทีพอๆของกลุ่มต่างๆ ที่ต่างก็มีอำนาจต่อรองกันคนละ ทางมากขึ้น โครงการสาธารณูปโภค โครงการสร้างพื้นฐาน พื้นฐาน ทนพื้นฐาน คือส่วนหนึ่งของที่มาแห่ง ผลประโยชน์เหล่านี้ (ความเป็นไปเหล่านี้ทำให้เกิด บัญชีดุลการค้าสำหรับอาเซียน คือ "ไม่ธุรกิจ การเมือง" เนื่องมาจากลักษณะของความไม่สามารรถแบ่งแยกได้ ระหว่างธุรกิจและการเมือง)

6. นอกจากกลุ่มอิทธิพล ผลประโยชน์ทางการเมืองที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อความเป็นไปภายใน กระบวนการปรับเปลี่ยน แล้วลักษณะอำนาจนิยมของรัฐราชการ (Bureaucratic State) เดิม ยิ่งเป็นตัวแปรแทรกซ้อนเข้าไปในระบบอีก เช่นอิทธิพลของกองทัพโดยเฉพาะอันลักษณะที่ตำแหน่ง สำคัญของผู้บริหารทางการเมือง ยังคงปะปนอยู่กับผู้นำทางกองทัพ ผลประโยชน์จากโครงการต่างๆ อัน มหาศาลทำให้พลังอันล้นเหลือเข้ามา ถูชิงดูด แทรกซ้อน ลักษณะนี้ทำให้ความเป็นไปบนกระบวนการ ปรับเปลี่ยนเกิดความซับซ้อนยุ่งยากมากยิ่งขึ้น

7. ความเป็นไปต่างๆ อันซับซ้อนที่เกิดขึ้นในกระบวนการปรับเปลี่ยนดังกล่าวข้างต้น

ๆที่ลักษณะในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาล "ความยืดหยุ่น" , "การประนีประนอม" , "การ
ดูตามลม" , "ตามกระแส" เป็นความจำเป็นและออกมาในรูปแบบของกลยุทธ์ดังนี้

- ชะลอนโยบาย
- ตั้งคณะกรรมการศึกษาทบทวนใหม่ (ซึ่งจริงๆ แล้วช้าช้อน และมีความหมายถึงการ "ซื้อเวลา"
มากกว่า)

เหล่านี้แสดงถึง ปัจจัยแวดล้อมของสถานการณ์นโยบาย มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล

8. แต่เมื่อรัฐบาลไม่มีทางเลือกอื่น ที่เหมาะสมกว่า หรือตระหนักว่าสถานการณ์ภาพรวมเป็น
"รัฐบาล" ของตนกำลังอ่อนแอลงและต่อแหลมต่อความเป็น "รัฐบาลที่ไร้เสถียรภาพ" เนื่องจากยอมตน
อยู่ใต้พลังกดดันของกลุ่มต่างๆ มากจนเกินไหว อันอาจก่อให้เกิดลักษณะ "เรียกเรือที่ไม่มีที่สิ้นสุด" จน
รัฐไม่มีเวลาสำหรับแก้ปัญหาในเรื่องอื่นๆ เลย เมื่อถึงเวลานั้นรัฐอาจต้องใช้นโยบาย "ฉีกระแส"
บ้างดังเช่น การลงมติอนุมัติสำหรับโครงการปากมูล ทั้งๆ ที่กระแสต่อต้านที่ยังรุนแรงอยู่ เป็นต้น

ในส่วนของ "ลักษณะต่าง" ของทั้ง 3 โครงการ ซึ่งมีค่อนข้างน้อย หากจะมีก็เป็น
ในส่วนของโครงการปากมูล ซึ่งลักษณะของผลกระทบในด้าน การสูญเสียความสมบูรณ์ของป่าไม้ไม่
ได้เป็นประเด็นหลักของการคัดค้าน เนื่องจากความแตกต่างด้านภูมิประเทศ ของภาคตะวันออกเฉียง
เหนือ ที่สภาพความเป็นป่าสมบูรณ์แทบจะไม่มีอยู่แล้ว ต่างจากภาคกลาง (กาญจนบุรี) และภาคใต้
(สุราษฎร์ธานี) อันเป็นลักษณะต่างประการหนึ่งที่มีผลต่อการตัดสินใจของรัฐ และลักษณะต่างที่โครงการ
ปากมูล มีกระแสวิกการเมืองต่างประเทศเข้ามาแทรกแซงค่อนข้างมาก แต่รัฐบาลก็ได้แสดงความ
เข้มแข็งในการฉีกระแสแล้ว และอนุมัติโครงการในที่สุด ลักษณะต่างอีกประการหนึ่งคือ โครงการ
ปากมูล กลุ่มการเมืองในรัฐบาลมีความเป็นเอกภาพในความคิดเห็นค่อนข้างมากกว่าน้ำใจและแก่ง-
กร่ง

ข้อเสนอแนะ

1. นโยบายในส่วนของการพัฒนา และส่วนของการอนุรักษ์ ซึ่งยังคงมีความไม่
สอดคล้องกัน และยังไม่มีมาตรการประสานความร่วมมือ ในภาคปฏิบัติในรูปแบบของแผนงานหรือแผน
กลยุทธ์ที่ดีเท่าที่ควร นโยบายทั้ง 2 ด้านมีลักษณะเป็นปฏิภาคกัน ควรจะได้มีการแก้ไขมาตรการหลัก

ของนโยบายสาธารณะโดยกำหนดกรอบนโยบายทุกๆ ด้านที่มีลักษณะของการ "เบิกบานได้ด้วยดี" หรือ "สอดคล้อง"กัน ขัดปัญหา "การขัดกัน" ของนโยบายหรือ "การสวนทางกัน" เพื่อหน่วยงานระดับบริหารจะได้ไม่เกิดปัญหา เมื่อมีการกำหนดนโยบายของรองรองรับนโยบายหลักในเชิงที่หนึ่ง

2. ความเข้าใจหนึ่ง เชื่อมโยงถึง การถึงพร้อมด้วย Knowledge Of และ Knowledge In ของผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบาย และ ความไม่สมบูรณ์ของโครงสร้างภายในระบบ การเมืองที่ทาบทาที่ขัดแย้งในนโยบายด้วยที่จะต้องได้รับการแก้ไข

3. นโยบายเกี่ยวกับโครงการพัฒนา ที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและต้องใช้ทรัพยากรต่างๆ สามส่วนมากจริยธรรมของความล้มเหลว ซึ่งระบบของทรัพยากร เป็นความจำเป็นที่ค่อนข้างถึงซึ่งนโยบายหมายถึงจริยธรรมของนโยบายด้วย

4. ความเข้าใจ 3 เชื่อมโยงต่อมาถึง "แนวคิดในการพัฒนาแบบยั่งยืน" ที่ควรได้รับการส่งเสริมที่เกิดขึ้น จนเมื่อในความเป็นจริงของโลกทุกวันนี้ การพัฒนาที่เป็นสิ่งจำเป็นและเพียงอย่างเดียวในการพัฒนาที่มีก ี่ต้องเกี่ยวพันและตั้งทรัพยากรจากธรรมชาติมาใช้เป็นส่วนใหญ่ การเผาผลาญทรัพยากรของมนุษย์ทุกวันนี้ "ก้าวล่วง"ไปถึงขั้นของการนำทรัพยากรของคนรุ่นหลังมาใช้ด้วยแล้ว แนวทางการพัฒนา ที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ พื้นฟูแก้ไข จึงเป็นความจำเป็น ดังอย่างเช่น เมื่อจะมีการตัดไม้ มาใช้ประโยชน์ ก็จะต้องเลือกตัดไม้ที่โตได้ขนาด และรับปลูกทดแทนทันที ดังนั้นเป็นต้น นี่คือ ความหมายที่ว่าการพัฒนาและการอนุรักษ์ ไม่ควรจะเป็นสิ่งที่สวนทางกัน เพราะโดยความหมายของคำก็เป็นสิ่งที่ตั้งอยู่แล้วทั้ง 2 คำ คือ การพัฒนา หมายถึงการทำให้ดีขึ้น การอนุรักษ์ก็หมายถึงการรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้วไว้คงอยู่ โดยความหมายที่เกี่ยวข้องกับ "สิ่งที่ดี" ดังกล่าวในการปฏิบัติหรือกำหนดนโยบายเพื่อ พัฒนาและอนุรักษ์ จึงควรจะเป็นลักษณะที่สอดคล้องกันได้ระหว่างการพัฒนาและการอนุรักษ์ แนวคิดในการพัฒนาอย่างมีดุลยภาพและพัฒนาแบบยั่งยืนไม่ควรเป็นแนวคิดหลักของการกำหนดนโยบายสำหรับโครงการพัฒนาต่างๆ ในประเทศไทย

5. งานการพิจารณาความ เป็นไปได้ของโครงการทุกโครงการ เกณฑ์ทางสังคม เช่นเกณฑ์ความเป็นธรรม เกณฑ์ความเสมอภาค ความพอเพียง หลักสิทธิมนุษยชน ฯลฯ เป็นเกณฑ์ที่ผู้กำหนดนโยบายไม่พึงควรละเลย และควรคำนึงถึงความสำคัญเท่าๆ กับเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์ คุณค่าที่ไม่สามารถตีราคาเป็นเงินได้ คุณค่าทางจิตใจ การยอมรับในสิทธิและความต้องการของผู้คนเท่ากับที่ตระหนักในสิทธิและความต้องการของตน เป็นสิ่งที่ต้องคำนึงถึง เช่นเงินส่วนของ กพพ. ความสำคัญ ของนักสังคมศาสตร์ ในการทำโครงการต่างๆ เป็นความจำเป็นที่ค่อนข้างรวมกับฝ่ายวิศวกรรมและนักเศรษฐศาสตร์อย่างใกล้ชิดเพื่อ สร้างสรรค์โครงการที่สมบูรณ์แบบที่ลุด ไม่มีการ

ละเอียด หรือพร้อมในส่วนหนึ่งของ เอกสารทางสังคม

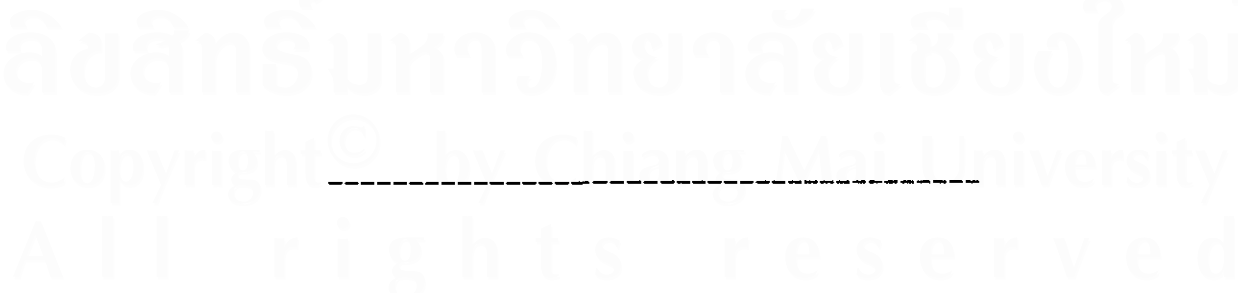
6. ในส่วนหนึ่งของรัฐบาล โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ ดังเช่นโครงการสร้างเขื่อนนี้ กระบวนการกำหนดนโยบายควรจะเป็นไปอย่างเปิดเผย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการประชาธิปไตย ควรคํอวยง นําเอาแนวคิดของ "การตรวจสอบสาธารณะ" มาใช้ในประเทศได้แล้ว โดยเริ่มจากนโยบายเกี่ยวกับโครงการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและกระทบกับประชาชนทั้งงานด้านที่เป็นคน และเป็นพืช ควรทำให้เป็นลักษณะที่ประชาชนสามารถตรวจสอบข้อมูล และขั้นตอนรายละเอียดการทำงานได้ตลอดรอด การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบบประชาธิปไตย และรัฐบาลไม่ควรให้ค่าแก่การมีส่วนร่วมของประชาชนเพียงแค่การออกมาใช้สิทธิในวันเลือกตั้ง แล้วก็สิ้นสุดเท่านั้น แนวคิดการตรวจสอบการทำงานของรัฐ และหรือระบบการตรวจสอบสาธารณะ เป็นการให้ค่าแก่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างสมบูรณ์ที่สุด และระบบกลไกการตัดสินใจของรัฐ ก็ควรเป็นไปอย่างเปิดเผยก่อนตัดสินใจด้วย ลักษณะที่มีการ "ยึดไว้" ข้อมูลให้ ครม. ตัดสินใจก่อนแล้วค่อยมาถกเถียงกันภายหลัง เป็นกระบวนการที่ทำลายประชาธิปไตย และเป็นการเป็นภาระสร้างความขัดแย้งด้วย

7. การแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงาน ควรเน้นการแก้ปัญหาด้วยวิธีการบริหารอุปสงค์ (Supply Management) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประหยัดพลังงานและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงาน เรามองแต่ปัญหาว่าพลังงานไม่พอ แต่เราควรพิจารณาว่า จริงๆ แล้วเราประหยัดพลังงานกันหรือไม่? พลังงานเป็นทรัพยากรที่ควรพิจารณาว่าต้องเพิ่มอย่างไรไม่มีที่สิ้นสุดหรือไม่ เพราะเมื่อประชากรเพิ่มขึ้น ความต้องการใช้ก็เพิ่มขึ้น การเพิ่มจะไม่มีที่สิ้นสุดย่อมเป็นไปได้ จะต้องมีจุดหนึ่ง ที่บอกได้ว่า ทั้งประเทศจะต้องใช้พลังงานในปริมาณเท่านี้ แต่ปัจจุบันนี้รัฐบาลแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงานด้วยวิธีการ "บริหารอุปทาน" (Demand Management) คือ เมื่อพบว่ามีปัญหาขาดแคลนพลังงานในอนาคต ก็แสวงหาแหล่งพลังงานเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เช่น การสร้างเขื่อนไฟฟ้า

8. การกระจายอำนาจ (Decentralization) ผู้ชนบท ที่กล่าวกันมานานนี้เอง สถานที่ควรปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม เพราะในความเป็นจริงแล้ว ลักษณะ "การรวมอำนาจ" (Centralization) ยังคงครอบงำสังคมไทยอยู่สูง แม้แต่ความคิดในโครงการพัฒนาต่างๆ โครงการ ก็มีลักษณะการรวมอำนาจ ทั้งอำนาจสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ชนชั้นขึ้นอยู่กับอยู่ด้วยการกระจายอำนาจที่เป็นรูปธรรม จะเกิดขึ้นได้ แต่ไหน เพียงไร ขึ้นอยู่กับความจริงใจของการเมือง การเมืองที่จะสร้างโครงสร้างที่เกิดขึ้น *อุปสรรคสำคัญประการหนึ่งของการกระจายอำนาจ คือ ประโยชน์แอบแฝงในระบบเศรษฐกิจ ที่ครอบงำฝ่ายการเมืองอยู่

9. ในขณะที่ความเจริญทางวัตถุเติบโตขึ้นเรื่อยๆ ความจำเป็นในการรักษาเพิ่มปริมาณมากขึ้นทุกที ทั้งบริการประชาชน และสนับสนุนความเติบโตทางอุตสาหกรรม กฟผ. ก็ต้องทำงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ ประชาชนกลุ่มที่คัดค้านก็ทำไปเพื่อพิทักษ์สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และความเป็นอยู่ของตน และเพื่อรวมสังคม การเฝ้าระวังสภาพพลังงานโดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และสภาพแวดล้อมของชีวิตความเป็นอยู่ เป็นสิ่งที่ต้องรีบคิดวางแผนทั้งระยะสั้น และระยะยาวต่อไปโดยเร็ว เช่น การเร่งศึกษาต้นคว้าถึงการนำพลังงานธรรมชาติที่เข้ามามีส่วนหมด เช่น แสงอาทิตย์ , ลม , พลังความร้อนใต้พิภพ มาใช้ประโยชน์ทดแทนพลังงานที่ใช้ได้หมดไป และทดแทนพลังงานที่ได้อาจผ่านกระบวนการที่กระทบต่อสภาพแวดล้อมมากกว่าที่จะได้พลังงานขึ้นมา ทั้งนี้เพื่อรองรับปัญหาในอนาคต ที่อาจจะเกิดภาวะการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าขึ้นได้ แม้แต่พลังงานนิวเคลียร์ก็เป็นประเด็นที่ควรสนใจ ขงแบ่งพลังงานทดแทนที่กระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อย ควรจะหาความเข้าใจ เรียบร้อยขึ้นดี ขึ้นด้วยให้ชัดเจน เพื่อจะได้ผลสรุปที่เป็นรูปธรรมตามหลักการเฝ้าระวังทางสิ่งแวดล้อม

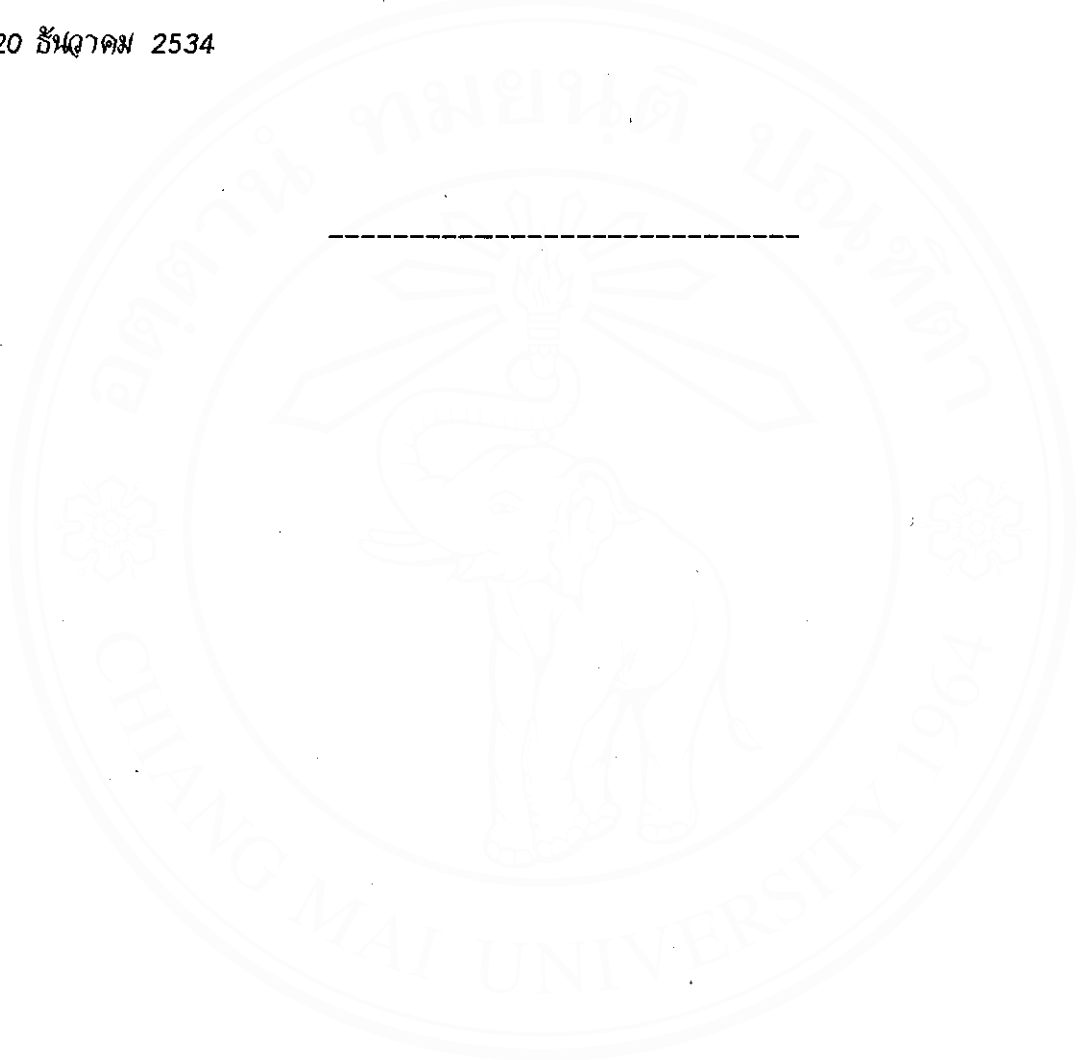
แต่เหนืออื่นใด นอกจากการเฝ้าระวังแหล่งพลังงานในการผลิตกระแสไฟฟ้า ที่เหมาะสมดัง กล่าวแล้ว การแก้ปัญหาการขาดแคลนพลังงาน ที่เน้นการบริหารอุปสงค์ (Supply Management) ในรูปของการประหยัดพลังงาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้พลังงาน เป็นสิ่งที่ควรกระทำควบคู่ไปพร้อมๆ กันได้อย่างยิ่ง บทบาทการประชาสัมพันธ์ และรณรงค์อย่างจริงจังต่อเนื่องของรัฐบาล เป็นปัจจัยสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติจากประชาชนทั่วประเทศได้

เชิงอรรถ

บทที่ 5

1. รังสรรค์ ธาระพรพันธุ์ , บทเรียนจากโครงการเปิดปากมด , ผู้จัดการรายวัน ,
20 ธันวาคม 2534

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved